

cares. Aquesta torre és documentada en temps de la guerra civil catalana (1462-1472 entre Joan II i el Consell del Principat) datació que també es podria aplicar a la part baixa de la del Clos, tot i que aquesta va ser reconstruïda més tard.

Josep M. Masagué, arqte.

BIBLIOGRAFIA:

BAUCELLS, J, 2007: "El priorat de Sant Genís de Rocafort (Martorell)". Martorell: Centre d'Estudis Martorellencs.

CATALÀ i ROCA, Pere, BRASÓ i VAQUÉS, Miquel, 1967 "Castell de Rocafort" dins "Els Castells Catalans", vol. I. Barcelona: Rafael Dalmau editor.

MAURI, Alfred, 2015: "Conèixer Sant Genís de Rocafort". Martorell: Centre d'Estudis Martorellencs.

PAGÈS i PARETAS, Montserrat, 1994: "Monuments del Baix Llobregat". Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

PAGÈS i PARETAS, Montserrat, 1994: "Castell de Rocafort i Sant Genís de Rocafort" dins "Catalunya romànica vol. XX, el Barcelonès, el Baix Llobregat, el Maresme". Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

PAGÈS i PARETAS, Montserrat, 1992: "Castell de Rosanes" dins "Catalunya romànica vol. XX, el Barcelonès, el Baix Llobregat, el Maresme". Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

RIUS i SERRA, Josep, 1945-1947: "El cartulario de sant Cugat del Vallès", vol. II. Barcelona: CSIC. Doc. 524

SOCORREGUT DOMÉNECH, Josep, 2014: "Conjunt de Sant Genís de Rocafort. Memòria de la intervenció arqueològica preventiva realitzada al castell-priorat. Campaña 2014". Ajuntament de Martorell, Diputació de Barcelona.

TORRE DEL CLOS. Interior de la torre on podem observar les característiques estructures dels murs, diferents a cada planta.

TORRE GRIMINELLA. Mur del què resta d'aquesta torre. S'hi veu una filada de sageteres que també es troben en els altres tres murs.

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 162

16 d'abril de 2016

EL BAIX LLOBREGAT

SANT GENÍS DE ROCAFORT (MARTORELL)

Bonfill, senyor del castell Castellvell de Rosanes, i la seva esposa Sicarda van fundar l'any 1042 un monestir al cim d'una roca aïllada, al cos-

SANT GENÍS DE ROCAFORT. Façana de ponent.

SANT GENÍS DE ROCAFORT. 1) Interior de la nau amb l'arcada que la separa de l'absis. 2) Interior de la nau. Mur de tramuntana reforçat amb els arcs formers (foto: C. Valldeperas). 3) Façana de migjorn. S'hi pot veure els senyals de la reconstrucció en l'aparell.

tat de la serra d'Ataix, amb la intenció de convertir-lo en panteó familiar. El seu fill Guillem Ramon I hi féu un important llegat en el testament de l'any 1110, per anar de pelegrinatge al Sant Sepulcre, encara que en tornà sa i estalvi i hi visqué fins el 1126. Des del 1282 figura depenent de Sant Miquel de Cruïlles.

El terratrèmol de l'any 1448 hi va produir grans desperfectes dels quals ja no es va refer. Els danys foren realment molt importants perquè van afectar la volta, que es va ensorrar, fet que va motivar l'abandonament i, també altres dependències monacals.

El monestir fou secularitzat l'any 1534 però el mercader Joan Bolet amb el prior Comajuncosa decidiren continuar el priorat, per la qual cosa el primer féu restaurar les esglésies, de Sant Genís i de Santa Margarida i també el camí d'accés a Sant Genís. La imatge del sant fou traslladada a Santa Margarida.

Sant Genís és un edifici d'una sola nau de planta rectangular amb murs alleugerits amb un sistema d'arcs formers que formen unes fornícules o capelles als murs laterals. La nau és

del castell hi ha, aprofitant l'espai d'una balma, una cisterna.

TORRE DEL CLOS

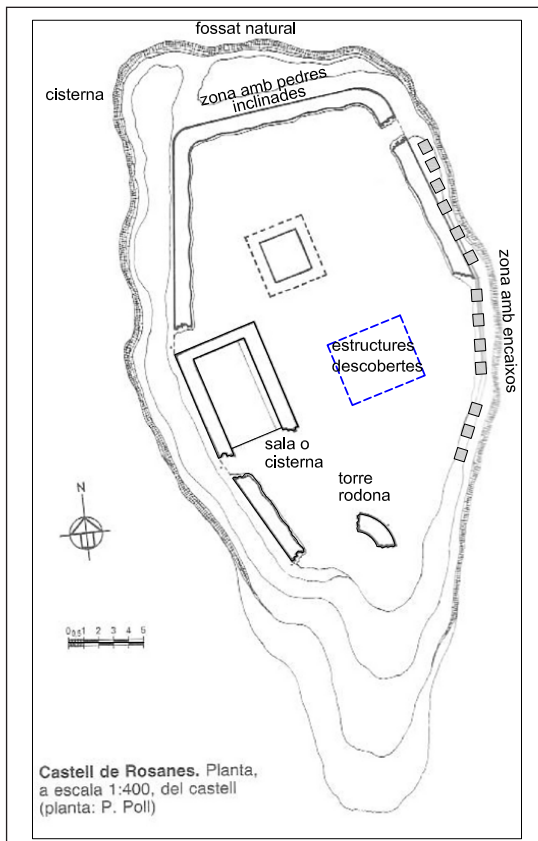
És una torre de planta quadrada i dos pisos. La part baixa és construïda amb pedra calcària, de mida mitjana, trencada, per donar-li una forma més o menys de paral·lelepípede. Forma uns murs gruixuts de 80/90 cm en els quals s'obren sageteres a les quatre cares. Per sobre d'aquests murs se n'alcen uns altres de més prims, però amb un aparell semblant. De tota manera, aquesta zona té parts construïdes amb la pedra poc ordenada. L'entrada, situada a la planta baixa, és defensada per una garita.

TORRE GRIMINELLA

És una torre de planta quadrada de la qual només resta la part baixa en una alçada d'entre un metre i mig i dos. És construïda amb pedra calcària mitjana, trencada, per donar-li una forma més o menys de paral·lelepípede, com la part baixa de la torre del Clos. Forma uns murs gruixuts de 80/90 cm en els quals s'obren sageteres a les quatre

1) CASTELL DE ROSANES. Quadrícula excavada, sembla que metòdicament, on han sortit diverses estructures de murs del castell. 2) CASTELL DE ROSANES. Clots situats al perímetre, fora muralla, a la zona de llevant. 3) TORRE DEL CLOS. Façana de la torre amb el cos de la garita al costat de la porta d'entrada.

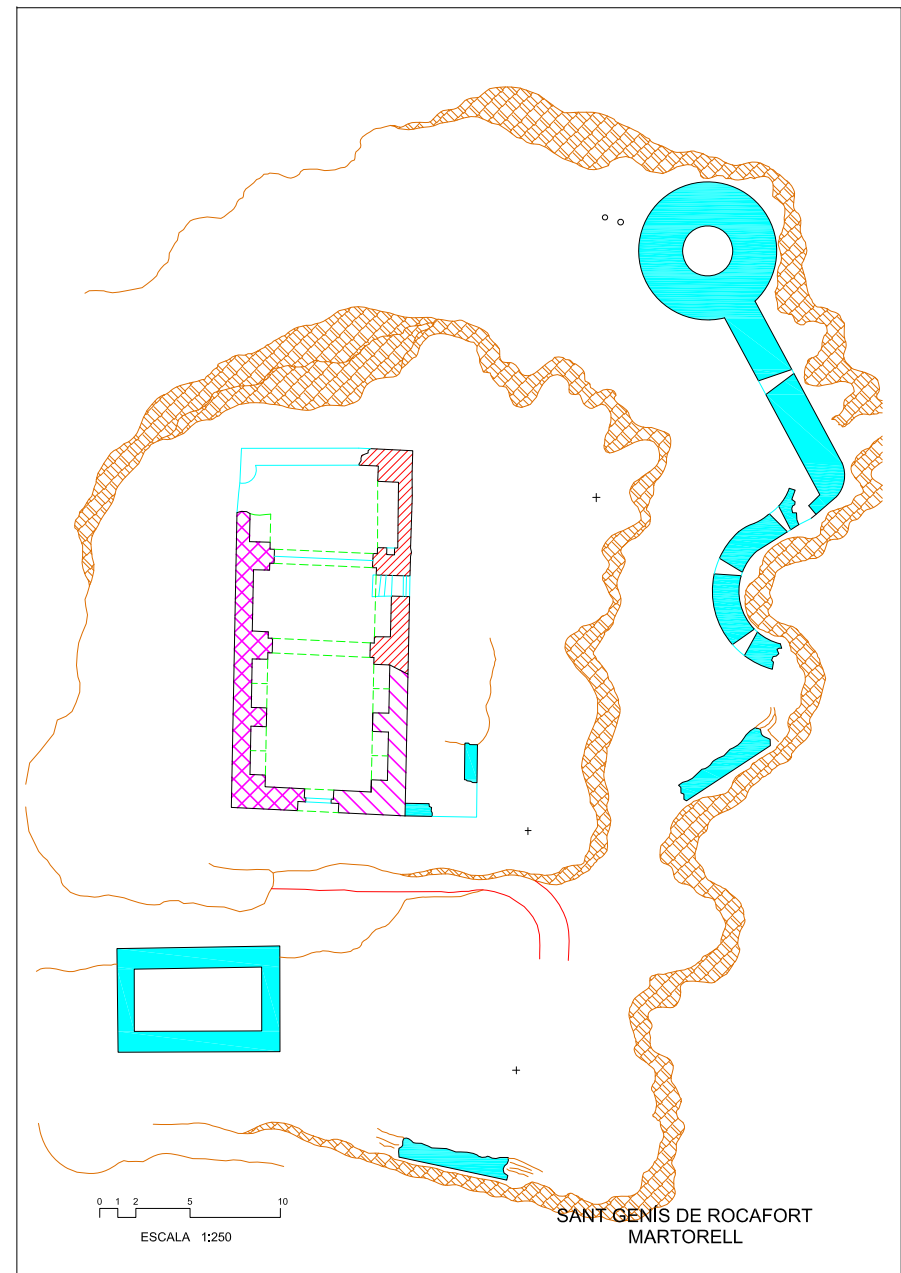
És un castell roquer amb les muralles que ressegueixen tot el pla superior del rocam. D'aquest castell queda una dependència coberta amb una volta de mig punt que, per les característiques, sembla que hagués tingut un ús de cisterna o magatzem amb un accés superior. També hi ha una altra dependència situada a un nivell inferior, actualment inaccessible. Els murs són fets amb un aparell de pedres mitjanes, disposades en filades horitzontals molt uniformes, que presenten un treball de talla que els dona la forma d'un paral·lelepípede de força regular.

Les muralles sobre els espadats són construïdes amb el mateix aparell, però a la zona de tramuntana mostren filades que trenquen la regularitat, amb pedres posades verticals o inclinades. També es poden veure, en les restes de la muralla de llevant, pel costat de fora, clots a la roca de l'espadat, fets per muntar la bastida per construir la muralla o també podria ser el que queda d'una estructura de fusta que podria correspondre a un sistema defensiu anterior.

Fora muralles, mig espadat, amb accés des de dalt

CASTELL DE ROSANES. Muralla de tramuntana on podem observar filades amb pedres inclinades.

SANT GENÍS DE ROCAFORT. Finestra d'una sola esqueixada del mur de mijorn. Foto: Careles Valldeperas.

capçada pel costat de llevant per un absis rectangular que és, físicament, la continuació de la nau, amb l'única separació d'un arc toral de perfil apuntat amb les corresponents pilastres i un esglaonat que ens eleva el paviment de l'absis. Tanmateix però, amb les dues fornícules, ve a donar-nos un espai força més ample que el de la nau, tot i que pel costat de fora no es diferencia gens.

La nau és compartimentada en dos àmbits separats per un arc toral com el que la separa de l'absis. El primer d'aquests àmbits, possiblement un cor, és situat a continuació de l'absis i correspon a un espai rectangular que no tenia arcs formers en els murs laterals, si més no a l'alçada dels de la nau, o dels de l'absis. La seva amplada correspon al total del de la nau, més la que corres-

pondria a la fondària de les fornícules. Avui té un arc al costat de migjorn i les arrencades del de tramuntana són arcs de mig punt fets amb una rosca de maons disposats a sardinell. L'àmbit de ponent constitueix la nau pròpiament dita, la qual és eixamplada lateralment per dues fornícules d'arc apuntat a cada costat. La coberta d'aquest edifici era una volta apuntada de la qual encara es podia veure la de la part de l'absis a principi del segle XX.

De tota manera, queda la incògnita de com era la de l'àmbit del cor, tot i que Alfred Mauri comenta (vegeu bibliografia) que hi havia dos arcs formers de la mateixa alçada que els torals i que entre els quatre sostenien un cimbori. També és possible que el que hi hagués fos un transepte elevat que no sobresortís de l'amplada de l'edifici però que, interiorment, fos suficient per donar la imatge de nau transversal. Amb tot però, no hi ha prou dades que permetin

SANT GENÍS DE ROCAFORT. Base de la muralla i d'una torre del sistema defensiu que encerclava l'església i les edificacions del priorat.

defensar una o l'altra possibilitat.

A l'entorn de l'església hi ha restes de murs que donen una certa idea de les diferents construccions monacals, així com del sistema defensiu corresponent al castell.

És un castell roquer, és a dir, construït damunt d'un roc, del qual ocupa la totalitat de l'espai pla superior i que tenia construïdes les muralles a plom dels espaldats, cosa que el feia inexpugnable... o quasi.

Sant Genís s'ha de situar com una construcció del segle XII, tot i que la nau i tota la coberta van ser reedificats entre els segles XII i XIII. D'aquesta última datació es veu molt clarament una part del mur i arcs formers de migjorn, però no es detecta d'una forma tan clara en el mur de tramuntana, tot i que els arcs formers d'aquest costat, sí que corresponen en aquest moment.

CASTELL DE ROSANES O DE PEIRET (CASTELLVÍ DE ROSANES)

Aquest castell surt documentat l'any 1032, en el cartulari del monestir de sant Cugat del Vallès, on s'esmenta en relació amb Martorell, "*aeccllesia fundata subtus castrum Rodanas, prope forum Martorelium*". Tanmateix però, és dins el terme del Castellvell de Rosanes, del qual era feudatari Udalart Ramon de Rosanes l'any 1103. El tenia sota el domini de Guillem Ramon I de Castellvell. Aquell va jurar testament l'any 1123 a l'altar de Sant Joan de l'església de Sant Genís. Els Rosanes tingueren el castell fins a la meitat del segle XIV.

CASTELL DE ROSANES. 1) Sala o cisterna que encara conserva la coberta de volta. 2) Aparell del mur de la sala o cisterna on encara es pot apreciar la destresa en l'execució.